

[Clausager.]

imod, kan det ske, at Staten faar et Tab, lige saa vel som det kan tænkes, at den faar en Fortjeneste. Det er da ligetil. Jeg kan ikke se andet, end at naar vi behandler Kreditor og Debitor ordentligt, kan ingen have noget imod den Fremgangsmaade, at Staten gaar imellem og garanterer for Pengene, men til Gengæld har Pengene til gode hos Debitor — det kan Folk forstaa, det andet er noget underligt indviklet noget.

Nu vil jeg ikke paastaa, at den, der har udarbejdet Regeringsforslaget, er udygtig. Forslaget kan godt være Tegn paa en vis Overbegavelse; det er somme Tider, overbegavede Mennesker kan lave det saa konstrueret og indviklet, at almindelige Folk ikke kan faa fat i det. Der var i sin Tid paa Ladelund Landbrugsskole en Landbrugslærer, der hed Jens Johansen. Han var en saa fantastisk dygtig Regnemester, at næsten ingen kunde følge med ham; jeg har ikke kendt hans Lige; man sagde, han lod sit Ur gaa 13³/₄ Minut for stærkt for at have noget at regne paa, for det var ham en Lidelse alt for let at kunne se paa Klokken, hvad den var, det var ham en Vederkvælgelse at have noget at arbejde med. Der er nogle Mennesker, som har Tilbøjelighed til at lave det saa indviklet, at jævne, menige Folk ikke kan forstaa det; det er maaske nok til Vederkvælgelse for dem selv, det er muligt, men jeg vil dog henstille, at vi faar det saadan, at det er til at begribe. Og jeg vil sige for vort Vedkommende, at vi er rede til at dække det Tab, der eventuelt kan blive for Staten, naar den gaar ind paa den Maade som af mig foreslaaet; men gaar den ind paa den Maade, skal der ikke udskrives de 100 Mill. Kr., og det pynter jo dog en Del paa det hele.

Endvidere har den højterede Finansminister begæret en ekstra Skatteudskrivning, fordi der skal betales 6 Mill. Kr. i ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp til de arbejdsløse. Nu er dette Forslag imidlertid forkastet i Landstinget, og for saa vidt det ikke kommer frem igen, er den Side af Sagen jo bortfaldet.

Endelig erindrer man fra Forhandlingen i Gaar og i Forgaars, fra det, vort Partis Ordfører sagde, at vi er Modstandere af Rentetilskuddet, som jo rundt regnet vil andrage ca. 30 Mill. Kr. i 2 Aar. Det er vi Modstandere af, fordi det efter vor Formening ikke er en Hjælp til Landbrugserhvervet som saadant, ikke gør nogen varig Gavn og ofte falder paa Steder, hvor det slet ikke er den Slags, men helt andre Ting, der skal til, for at der kan opnaas varig Gavn.

Nu ved jeg godt, at man siger, og det blev ogsaa sagt i Gaar, hvis jeg husker rigtigt, at Krisen, Landbruget er i, er en Gældskrise. Aa ja, det kan den være, men den kan ogsaa være noget andet. Vi har før, for Aar og Dag siden, drøftet det her i Salen, og jeg har for Resten ogsaa haft Ordet i den Anledning og sagt, at det var for alle Landbrugere, i alt Fald da det var værst — nu er det noget bedre, heldigvis, men om det varer, ved vi jo ikke —, men da det var allerværst, da var det for alle Landbrugere en Produktionskrise eller Driftskrise, hvad man nu vil kalde det, saasom man ikke kunde faa det til at gaa uden at spæde til af de henlagte Reserver eller gøre mere Gæld. Det var for alle Landbrugere en Produktionskrise, men det var tillige for en Del Landbrugere en Gældskrise, og for dem er Krisen selvfølgelig saa meget værre, det er klart.

Jeg siger dette, fordi jeg vil slaa fast, at det er min Mening, at man ikke kan finde det rigtige Lægemiddel, naar man ser Krisen blot som en Gældskrise. Der skal mere til, hvis det skal batte noget for hele Landbrugserhvervet. Jeg gad i det hele taget nok vide, hvor megen Gæld man mener et Landbrug kan bære, naar det skal kunne gaa, for jeg tror at turde paastaa, at man fra mange Sider herinde gaar med til at lade Landbruget blive etableret med saa megen Gæld, at det efter det, der nu siges, maa være galt. Maa jeg lige i den Forbindelse sige, at hvis man tror, man kan faa det til at gaa rundt som Landmand, fordi man har lidt eller ingen Gæld, er det en Misforstaaelse, for naar man ejer det meste af det, Landbruget er værd, lever man delvis som Kapitalist ved Siden af. Skal et Landbrug kunne gaa rundt, kunne betale sig, kunne forrente sig, saa maa det kunne det, hvad enten man ejer det hele, eller man ikke ejer noget af det. Det er klart; ellers er der noget forkert ved det. Det er en forkert Betragtning, at man kan faa det til at gaa rundt som Landmand, naar man ejer meget af sit Landbrug, for saa lever man delvis som Kapitalist, og det er noget helt andet end at leve af Landbrug.

Men jeg spørger igen: Hvor megen Gæld maa et Landbrug have, inden man begynder at tale om, at der er Gældskrise? Maa jeg gøre et lille Tankeeksperiment? Vi opretter Landbrug, vi opretter Smaabrug, det er vi alle sammen med til, og vi gør det med Glæde, naar det gøres paa en fornuf-tig Maade. Nu er der en ung Mand, der har sparet sig et Par Tusind Kroner sammen, og det synes jeg er ganske godt gjort, det kan dog lade sig gøre af mange dygtige unge